

se izprehajaš lepega spomladnega ali poletnega večera ob jezeru, vidiš, kako se tudi žabe vesele sklenjenega miru. Kakor nekdej, imajo tudi še sedaj v bičevju veselice in zabave, love pa mušice, pa muhe, komarje — in požirajo vodo, ne, da bi utonile.

Njihovi pesniki pa opevajo najiminitnejši junake iz žabje-mišje vojske, ves žabji zbor pa kliče ob takih prilikah najslovesneje „Kvak-kvik, kvak-kvik, kviktorija!“

39. Miš in miške.

Globoko v zidni razpoklini je imela miš gnezdece napol dorastlih mišk. Ker je bilo treba družinici živeža, gre mati nekega popoldne stikat za hrano. Ne pozabi pa pred odhodom posvariti mladi zárod rekoč: „Le v gnezdu lepo ostanite, dokler se ne vrnem, veste! Mačku, naj bi bil tudi lepopisan in naj bi se vam tudi z repom prijazno hlinil, nikar ne zaupajte, ker zvijačnežu ne gre vera!“ To rekši odide.

Zviti maček res opazi, da ni starke v gnezdu. Veselo smukne k luknji. Pa gnezdo je pregloboko in mucek ne more poseči noter. Kaj ukrene? Sede mirno pred luknjico ter ljubeznivo ogleduje mlade, neizkušene miške. O, kako se jim dobrika in hlini, zviti grdún! Tako jih počasi igraje izvabi iz luknje. Vidé, da mu ne morejo več uiti, zgrabi zdaj eno, zdaj drugo in pomori vse razen ene same, ki mu je bila srečno ušla v gnezdo.

V tem se vrne starka. Ugledavši eno samo, spozna v hipu, kaj se je bilo zgodilo. Ne žaluje mnogo za neubogljivimi miškami, le to zakliče v opravičeni jezi: „Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!“

Prired. Jos. Balič.

Koristna zabava.

(V. Zračni tlak)

Na sliki (št. 23.) je videti, kako je pritrjena krona na vrata; poleg krone je pa odmi-kajoča se roka, ki je pritisnila krono na vrata, in sicer brez vsakega pripomočka, kajti krona ni prilepljena, ni pribita ali kako drugače pritrjena. Ali ni to čudno? Poizkusimo. Primi krono s konci prstov, pojdi k vratom ali k omari, pritisni jo na ploskev, ter jo (dva ali trikrat) hitro potegni semtertja ali pa gorindol, ob koncu zadnjega potegljaja pa urno in krepko pritisni ter odstrani roko. Nekolikokrat se ti bo morda poizkus ponesrečil, da se

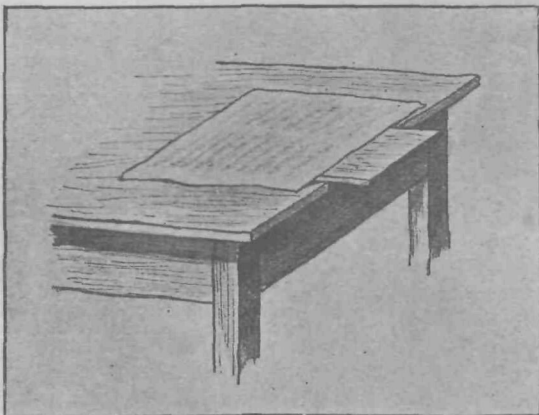
boš moral pripogniti in odpadlo krono spet pobrati na tleh; toda ne obupaj, kajti prav kmalu se boš naučil nove umetnosti, da se ti bo poizkus posrečil, če boš le blizo ploskve hitro zamahnil s krono in jo urno pritisnil. Tako boš lahko kar denar za denarjem pritiskal na navpično ploskev.

Kaj pa drži krono tako na vratih? Nič drugega nego z r a k. Ko si namreč hitro podrgnil s krono po ploskvi ali le urno zamahnil proti nji in naglo pritisnil krono, se je zrak na tistem mestu med ploskvijo in krono precej razredčil, zunanji zrak pa zato z večjo silo pritiska na krono, da tako mirno obvisi. Še lažje boš pritisnil na ta način desetico ali dvajsetico na vrata; ko boš pa že bolj vaje, se ti tudi goldinar in celo petaka (5 K) ne bosta ustavljala.

Naslednji poizkus je še bolj zanimiv. Položi na mizo (slika št. 24.) tanko deščico, približno četrtnina deščice naj sega čez rob mize. Čez deščico položi večji kos papirja ter ga pogladi in dobro pritisni na deščico in mizo, da bo čimmanj zraka pod njim. Sedaj pa pokliči brate, sestre ali tovariše, tudi dobrih staršev ne pozabi, povabi jih vse po vrsti, naj poizkusijo s silo odbiti deščico z mize, in sicer tako, da udarijo, kolikor močno morejo, po onem delu deske, ki sega čez mizni rob. Mogoče, da se ti bodo nasmehnil, čemu naj za to malenkost tako zelo udarijo. Pa naj le poizkusijo. Naj udari kdo še tako močno, deščica se ne bo premaknila, ampak vsakdo bo čutil, kako je slab, da niti tega papirja in te deščice ne zmore. Čutil bo, kako velika slia mu tu stoji nasproti. Mogoče, da odbije kos deske, ali cele ne bo z udarcem dvignil nihče. Tudi pri tem poizkusu je zračni tlak, teža zraka, ki tega ne dopusti. — Saj nauk o zračnem tlaku ti je znan, kajne? Kako velik je ta pritisk na kvadratni centimeter?

Štev 23.

Štev 24.

